

UŽI SI SLOVENSKO – ZVYKY A TRADÍCIE

KEĎ PRÍDE MIKULÁŠ

(pracovný list)

PRED POČÚVANÍM

1. Z dvojice slov vyber to, ktoré pomenúva vec na obrázku.

a)

balík – darček

b)

sane – boby

c)

figúrka – figurína

d)

bonbóny – sladkosti

e)

čičma – lodička

f)

uhlie – kamene

g)

vrece – taška

h)

pomaranč – mandarínka

i)

škrupiny – orechy

2. Vyber, čo je charakteristické pre Mikuláša, anjela a čerta.

brada – chvost – fúzy – rohy – svätožiara – palica – krídla – čiapka – zlaté vlasy – vrece – dlhý jazyk

PRI POČÚVANÍ

Video (06:46 min.): [Prišiel svätý Mikuláš](#)

Označ správnu odpoveď.

1. Biskup Mikuláš pomáhal:

a) chudobným b) chorým

2. Janko býval s mamkou v malom domčeku:

a) za dedinou b) na konci dediny

3. Janko si berie jedlo:

a) zo stodoly a z kredenca b) z pivnice a komory

4. Mamka poprosila o pomoc s Jankom:

a) anjela b) Mikuláša

5. Janko si myslí, že za Mikuláša je prezlečený:

a) strýko Mazanec b) ujo Mazaný

6. Čerti dali Jankovi za úlohu:

a) variť b) upratovať

7. Janko nakoniec mamku za všetko:

a) odprosil b) odpustil

8. Deti sa pred Mikulášom schovajú, keď:

- a) nemajú čisté oblečenie a neupratujú b) nemajú čisté svedomie a neposlúchajú

9. Rodičia dávajú na Mikulášovu pamiatku svojim deťom:

- a) darčeky b) jedlo

10. Neposlušné deti majú na starosti:

- a) čerti b) rodičia

PO POČÚVANÍ

1. Nájdi význam slov a výrazov, ktoré sa vyskytujú v rozprávke.

a) loptoš	urobiť niečo milo, bez nútenia
b) babské reči	vyčerpaný, unavený
c) ustatý	neposlušný chlapec, nezbedník
d) podobrotky	požiadať o prepáčenie, odpustenie
e) odprosiť	hlúposti, ktorým sa nedá veriť

2. Spoj dvojice fráz s rovnakým alebo podobným významom.

a) Hýb sa!	Nemá nič na rováši.
b) Nestačím na neho.	Nechce sa polepšiť za žiadnu cenu!
c) Má čisté svedomie.	Pohni kostrou!
d) Nie a nie sa polepšiť!	Neviem si s ním dať rady.

3. Rozhodni, ktoré informácie sa vzťahujú na postavy z rozprávky:

neposlušný

ustatá

má rád deti

veľký loptoš

bojí sa o Janka

napráva neposlušné deti

strašidelný

pomáha chudobným

nezbedný

4. Rozhodni, kto to hovorí.

- Alebo budeš poslúchať, alebo pôjdeš do kotla!
- Hahá, to sú iba také babské reči!
- Tak hýb sa a rob už!
- Janko, Janko, ty ma utrápiš.
- Neplač, dobrá žena, všetko bude zase dobré, všetko dobre dopadne.
- Synček môj, zapamätaj si, jedlo si treba vážiť.
- Mamička, chcel by som ťa za všetko zlé odprosiť.

5. Usporiadaj informácie do súvislého príbehu.

- Bol to veľký nezbedník, bez dovolenia si bral z komory i pivnice jedlo.
- Ale ani Mikuláš si s roztopašným chlapcom nevedel dať rady, preto požiadal o pomoc nebesá.
- Na deň sv. Mikuláša hneval mamku ešte viac ako inokedy.
- Od tých čias nebolo v dedine poslušnejšieho chlapca, ako bol Janko.
- Mamka preto poprosila sv. Mikuláša o pomoc.
- Potom sa začali diať čudné veci – po Janka si prišli čerti.
- Kde bolo, tam bolo, v malom domčeku na konci dediny býval so svojou mamkou chlapec Janko.
- V pekle musel Janko ťažko pracovať – zametať a umývať podlahu.
- Janko oľutoval, že svoju mamku neposlúchal, a po návrate domov ju za všetko zlé odprosil.

6. Deti na Mikuláša často recitujú básničky a spievajú. Do básne doplň chýbajúce slová.

líca verš malí rozprávočky padá nás sane

(a) _____ sniežik poľahučky,
pozakrýva polia, lúčky.
Sadá deťom na (b) _____,
bude že to sanica.
Celý kraj sťa striebro svieti.
Príd', Mikuláš, prosia deti.
Chytró sadaj na (c) _____,
v škôlke ťa už čakáme.
Ukážeme ti, čo vieme,

(d) _____ rozpovieme,
prednesieme pekný (e) _____,
Nakreslíme, čo len chceš.
Nič to zato, že sme (f) _____,
statočne sme pracovali.
Ponáhľaj sa, Mikuláš,
ponáhľaj sa medzi (g) _____.

Prišiel svätý Mikuláš

Rozprávač

Bolo to dávno, veľmi dávno, keď žil biskup Mikuláš. Pomáhal chudobným a mal rád deti. Učil ich, aby sa navzájom milovali, aby si ctili rodičov, príbuzných a všetkých ľudí.

Na svätého Mikuláša stal sa tento príbeh. V malom domčeku na konci dediny býval so svojou mamkou chlapec, ktorého volali Janko. Bol to veľký nezbedník.

Janko

Ha, haaa, ha, ha!

Mamka

Janko, Janko, ty ma utrápiš.

Janko

Há, ha!

Rozprávač

Na Mikuláša hneval Janko mamku väčšmi ako inokedy. Bez dovolenia si bral z komory i pivnice všetko, na čo mu prišla chuť.

Janko

Jóóój, ach!

Mamka

Híííí!

Rozprávač

Mamka už nevedela, čo najlepšie by synovi ponúkla, no Janko hneval a hneval.

Janko

Há, ha, ha.

Mamka

Synček môj, zapamätaj si, jedlo si treba vážiť. Svätý Mikuláš, prosím, pomôž mi polepšiť to moje chlapčisko, sama už na neho nestačím.

Janko

Ha, ha, hááá, to sú iba také babské reči, ja toho Mikuláša zaženiem až za dedinu!

Mikuláš

Janko, Janko. Je načase, aby si mamku odprosil za všetko zlé, čo si urobil, a mal by si jej viac pomáhať pri robote.

Janko

Há, há, há, aké ty máš smiešne fúzy... To bude asi strýko Mazanec v tetkinej sukni. Ha, ha, hááááá.

Rozprávač

Ani Mikuláš si s roztopašným chlapcom nevedel dať rady, preto požiadal o pomoc nebesá. Poslali mu anjela, aby Janka podobrotky naprával.

Janko

Mé-hé. Há, ha, ha, ha.

Rozprávač

No Janko nie a nie sa polepšiť. Vtom sa začali diať čudné veci.

Janko

Jááááj.

Čert

Hááááá, ha, ha, há.

Mamka

Jóóóój.

Mikuláš

Neplač, neplač, dobrá žena, všetko bude zase dobré, všetko dobre dopadne. Neplač!

Čert 1

Tak si vyber, Janko, alebo budeš poslúchať, alebo pôjdeš do kotla. Há, ha, ha, hááá. Tak hýb sa a rob už!

Čert 2

Ešte si si jedlo nezaslúžil, len rob pekne ďalej! Aspoň uvidíš, ty loptoš, aká len býva tvoja mamka ustatá, keď musí ťažko pracovať. Na každého loptoša raz príde. Ha, ha, há.

Rozprávač

Mamka sa o Janka čoraz viac bála. Rozhodla sa ísť opäť s prosbou za Mikulášom.

Mikuláš

Neboj sa už o Janka, dobrá žena, vráť sa domov.

Janko

Mamka, mamička, chcel by som ťa za všetko zlé, čo som urobil, odprosiť.

Rozprávač

Ach, to bolo radostné stretnutie! Od tých čias nebolo v dedine poslušnejšieho chlapca, ako bol Janko.

Deti vedia, že kto nemá čisté svedomie, neposlúcha rodičov, nepomáha im, neprospieva v škole, radšej sa pred mikulášskym sprievodom schová.

Na pamiatku svätého Mikuláša 6. decembra ľudia si pripomínajú jeho láskavosť i dobrotu a v jeho mene robia svojim poslušným deťom darčekmi radosť. A neposlušným deťom zase čert pripomenie, že sa majú zmeniť.

Autor videa: Slovenská televízia

Rok vzniku: 1996

Kľúč:

PRED POČÚVANÍM

1. Z dvojice slov vyber to, ktoré pomenúva vec na obrázku.

a) darček	f) uhlie
b) sane	g) vrece
c) figúrka	h) mandarínka
d) sladkosti	i) orechy
e) čižma	

2. Označ, čo je charakteristické pre Mikuláša, anjela a čerta.

Mikuláš: brada, fúzy, palica, vrece

anjel: svätožiara, krídla, zlaté vlasy

čert: chvost, rohy, dlhý jazyk

PRI POČÚVANÍ

Označ správnu odpoveď.

1. a), 2. b), 3. b), 4. b), 5. a), 6. b), 7. a), 8. b), 9. a), 10. a)

PO POČÚVANÍ

1. Nájdi význam slov a výrazov, ktoré sa vyskytujú v rozprávke.

a) neposlušný chlapec, nezbedník	d) robiť niečo milo, bez nútenia
b) hlúposti, ktorým sa nedá, netreba veriť	e) požiadať o prepáčenie, odpustenie
c) vyčerpaný, unavený	

2. Spoj dvojice fráz s rovnakým alebo podobným významom.

a) Pohni kostrou!	c) Nemá nič na rováši.
b) Nevie si s ním dať rady!	d) Nechce sa polepšiť za žiadnu cenu!

3. Rozhodni, ktoré informácie sa vzťahujú na postavy z rozprávky:

Sv. Mikuláš	Janko	Mamka	čert
má rád deti	neposlušný	ustatá	napráva neposlušné deti
pomáha chudobným	veľký loptoš	bojí sa o Janka	strašidelný
	nezbedný		

4. Rozhodni, kto to hovorí.

Sv. Mikuláš: Neplač, dobrá žena, všetko bude zase dobré, všetko dobre dopadne.

Janko: Hahá, to sú iba také babské reči!; Mamička, chcel by som ťa za všetko zlé odprosiť.

Mamka: Janko, Janko, ty ma utrápiš.; Synček môj, zapamätaj si, jedlo si treba vážiť.

Čert: Alebo budeš poslúchať, alebo pôjdeš do kotla!; Tak hýb sa a rob už!

5. Usporiadaj informácie do súvislého príbehu.

- (a) Kde bolo, tam bolo, v malom domčeku na konci dediny býval so svojou mamkou chlapec Janko.
- (b) Bol to veľký nezbedník, bez dovolenia si bral z komory i pivnice jedlo.
- (c) Na deň sv. Mikuláša hneval mamku ešte viac ako inokedy.
- (d) Mamka preto poprosila sv. Mikuláša o pomoc.
- (e) Ale ani Mikuláš si s roztopašným chlapcom nevedel dať rady, preto požiadal o pomoc nebesá.
- (f) Potom sa začali diať čudné veci – po Janka si prišli čerti.
- (g) V pekle musel Janko ťažko pracovať – zametať a umývať podlahu.
- (h) Janko oľutoval, že svoju mamku neposlúchal, a po návrate domov ju za všetko zlé odprosil.
- (i) Od tých čias nebolo v dedine poslušnejšieho chlapca, ako bol Janko.

6. Deti na Mikuláša často recitujú básničky a spievajú. Do básne doplň chýbajúce slová.

a) padá, b) líca, c) sane, d) rozprávočky, e) verš, f) malí, g) nás

Kľúčové slová: Mikuláš, anjel, čert, rozprávka, sviatky